

E. TOMAŠEVIĆ, *U ateljeu*. Zagreb, Moderna galerija

Narodnome muzeju u Budimpešti i naziva *Budimpeštanskim kodeksom* zbog dviju minijatura iz XIV. st. (grb grada Splita; Majka Božja s Djetetom, Sv. Dujmom i Sv. Stašom) te najpotpunijega i kronološki najvjerodostojnijega zapisa o vratnicama majstora Buvine.

BIBL.: *Kronika* (hrv. prijevod i uvod V. Rismonda), Split 1977.

LIT.: S. Gunjača, *Ispravci i dopune starijoj hrvatskoj historiji*, I, Zagreb 1973. — D. Kečkemet, *Ilustracije budimpeštanskog kodeksa arhidakona Tome, Gunjačin zbornik*, Zagreb 1980. V. Fo.

TOMAS, »pop i arhižakan senjski«, pisar i vjerojatno iluminator glag. *Vrbničkoga misala* (I) iz 1456. Iluminacija kodeksa djelo je više ruku; popu Tomasu pripisuju se minijature s prikazom starozavjetnih proroka. U glag. inicijalima *TM* što su naslikani na nogavici jednoga proroka (f. 133 v) krije se vjerojatno njegov monogram.

LIT.: *Minijatura u Jugoslaviji* (katalog), Zagreb 1964.

TOMAS, Mario, slikar (Marinima, Bosna i Hercegovina, 10. VII. 1943). U slikarstvu samouk, blizak kolorizmu fovizma i ekspresionizma. U novijim kraolicima i marinama naglašava učinak svjetlosti i dinamizam poteza (*Brodovi u luci*, 1990). U crtežima ugljenom i pastelom bliži je linearnome konstruktivizmu. Samostalno izlagao u Dubrovniku, Zadru, Rijeci, Opatiji, Beogradu, Zagrebu, Biogradu na moru, Veroni, Londonu, Ženevi i Frankfurtu. Bavi se scenografijom.

LIT.: V. Zlamalik, *Mario Tomas* (katalog), Biograd na moru 1990.

TOMAŠ, selo I od Bjelovara. Kapela Sv. Tome jednobrodna je gotička građevina s poligonalnim svetištem i sakristijom do njega. U svetištu su ostaci kasnogotičkoga svoda i prozori s kružištem. Zvonik je novijega datuma. U crkvi su oltari i jastuci od kože ranobaroknoga tipa.

LIT.: Z. Horvat, *Profilacije gotičkih svodnih rebra*, Peristil, 1969–1970, 12–13.

TOMAŠEVIĆ, Ernest, slikar (Krapina, 12. I. 1897 — Zagreb, 8. V. 1980). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1921 (Lj. Babić). Usavršavao se u Kunstgewerbemuseumu u Berlinu 1921–23 (E. Orlik). U Zagrebu je (s O. Postružnikom) vodio priv. umjetničku školu 1923–30. Suraduje s Lj. Babićem prigodom opremanja Kulturno-historijske izložbe grada Zagreba (1925), a na poticaj H. Juhna počinje se baviti keramikom. U njegovim obojenim keramoskulpturama naglašeni su groteskni oblici (*Rokoko figura*, oko 1926); poslije toga oslikava tanjure i druge dekorativne predmete. Na Proljetnome salonu 1927. pobuđuje pozornost crtežima aktova, izvedenima na novinskome papiru. Nacrte za opreme knjiga i ilustracije pokazuje na Međunarodnoj izložbi u Leipzigu 1927, a 1929. ponovno boravi u Berlinu. U Zagrebu suraduje s istaknutim hrv. arhitektima (S. Planić, J. Denzler, D. Ibler, M. Kauzlarić, D. Galić) i predaje na Obrtnoj školi 1933–40. Poslije toga je nastavnik na Akademiji (1940–49) i Akademiji primijenjene umjetnosti (1949–55). Sudjelovao na izložbama »Zemlje« (1934, 1935), izlagao s grupom »Djelo«, »Grupom trojice« i »Grupom hrvatskih umjetnika«.

Premda slikar isprekidana djelovanja i raznovrsnih interesa, T. je u svojem djelu rekapitulirao osnovna iskustva modernoga hrv. slikarstva u prvoj pol. XX. st. U ranim litografijama i bakropisima pomiruje uravnoteženu kompoziciju i slobodno shvaćanje prostora (*Oranice u Zagorju*, 1920; *Trsje*, 1920; *Cirkus Busch u Berlinu*, 1922), dok se u njegovim erotskim crtežima osjeća odjek Kraljevićeva načina. U nizu aktova iz 30-ih godina težište je na bogatu kolorističkom strukturiranju površine (*Akt u naslonjaču*, oko 1932). Poslije dodira s ekspresionizmom, u ciklusu crteža *Selo* (1934) približava se socijalnome programu »Zemlje«. Slike iz toga razdoblja građene su čistom bojom, plošno postavljenom na podlogu (*Komiža*, 1934). Sa svojih ljetnih putovanja donosi cikluse crteža, akvarela i tempera neposredna i oslobođena rukopisa (*Iz života ribara*, Po

dalmatinskim otocima, *Od Brača do Stona* — 1936/37). U sljedećem razdoblju crta vangogovski vibrantnim, isprekidanim linijama (*Čiovo*, 1940) te se mjestimice gotovo približuje lirskoj apstrakciji (*Suha*, 1946; *Lumbarda*, oko 1950). Kolorističke struje četvrtoga desetljeća još se osjećaju u njegovim aktovima i krajolicima prigušenih kromatskih vrijednosti (*Ksaver*, oko 1950), a na poseban se način obnavljaju u slobodnim kompozicijama iz kasnijih godina (*Jesen u Zagorju*, I, oko 1970; *Šuma*, oko 1970). — Retrospektivna izložba priređena mu je u Zagrebu 1979.

LIT.: Lj. Babić, Umjetnost kod Hrvata, Zagreb 1943. — O. Klobučar, Moderne kroatiskhe Keramik (katalog), Wien 1956. — J. Depolo, Zemlja 1929–1935, u katalogu: Nadrealizam—Socijalna umetnost, Beograd 1969. — I. Zidić, Slikarstvo, grafika, crtež, u katalogu: Zemlja, Zagreb 1971. — Z. Tonković, Grupa hrvatskih umjetnika 1936–1939 (katalog), Zagreb 1977. — B. Gagro, Hrvatska grafika u prvoj polovini XX. stoljeća, u katalogu: Jugoslovenska grafika 1900–1950, Beograd 1977. — T. Maroević, Ernest Tomašević (katalog), Zagreb 1979. — M. Baričević, Povijest moderne keramike u Hrvatskoj, Zagreb 1986. — G. Gamulin, Hrvatsko slikarstvo XX. stoljeća, II, Zagreb 1988. — S. Špoljarić, Ernest Tomašević (katalog), Krapina 1995. Ž. Sa.

TOMAŠICA, selo *SI* od Garešnice. Jednobrodna barokna župna crkva Sv. Tome (1755) ima uz glavno pročelje visok zvonik zatvorenih ploha, s otvorima tek pri vrhu. Crkvene su klupe iz 1779, orgulje A. Melzera iz 1859, a slike S. Hampla iz 1868.

LIT.: Horvat—Matejčić—Prijatelji, Barok.

TOMAZETIĆ, Žarko, kipar (Pitomača, 14. VII. 1951). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1978 (V. Michieli). God. 1978–80. suradnik Majstorske radionice J. Sabolića. U početku slijedi trag minimalizma i analitičkoga slikarstva sedamdesetih god. (*U proljeće ja sam zrak kojeg dišem*, 1979–80). Od 1981. radi obojene kuglaste skulpture (*Bez naslova*, 1985). Nježnim tonovima oslikava skulpture (*Jesenska skulptura*, 1983; ciklus *Ptice*, 1984–94; *Staklo*, 1994). Skulptura *Mladost* (1987) nalazi se u Parku skulptura u Zagrebu. Izveo IX. postaju križnoga puta (1992) za crkvu u Dugome Ratu. — Samostalno izlagao u Trogiru, Zagrebu, Šibeniku, Zadru i Čakovcu.

LIT.: I. Šimat Banov, Žarko Tomazetić (katalog), Zagreb 1981. — B. Hlevnjak, Tomazetić Žarko (katalog), Zagreb 1987. — Ista, Žarko Tomazetić (katalog), Zagreb 1994. K. Ma.

TOMERLIN, Slavko, slikar (Kešinci kraj Đakova, 2. III. 1892 — Zagreb, 26. I. 1981). Školovao se na Višoj školi za umjetnost i umjetni obrt u Zagrebu (1908–12) i na Akademiji u Pragu (V. Bukovac, F. Ženišek). U Osijeku je 1919. otvorio priv. slikarsku školu (djeluje do 1921), poslije toga živi u Zagrebu. Na uljepšani realističan način slikao je krajolike i prizore iz seljačkoga života s izrazitim folklornim naglaskom. Kolorit mu je svijetao, tehnika mjestimice impresionistička. U kasnijim je godinama odstupao u vrsnoći i stilskoj dosljednosti svojih radova. — Samostalno izlagao u Osijeku, Zagrebu, Karlovcu, Varaždinu i Sisku.

LIT.: V. Lumaček, Tomerlinove slike, Obzor, 1923, 282. — J. Bobek, Ausstellung Slavko Tomerlin, Morgenblatt, 1934, 262. — Likovna umjetnost Osijeka 1900–1940 (katalog), Osijek 1986. — Galerija likovnih umjetnosti Osijek, Osijek 1987. O. Šr.

TOMIČIĆ, Željko, arheolog (Zagreb, 11. VI. 1942). Studirao na Filozofskome fakultetu u Zagrebu, doktorirao 1990. Od 1972. kustos i ravnatelj (do 1981) Muzeja Međimurja u Čakovcu, od 1987. radi u Institutu za arheologiju u Zagrebu; od 1995. ravnatelj. Bavi se kasnoant. i ranosrednjovj. arheologijom. Vodio mnogobrojna istraživanja u Hrvatskome zagorju (Vrbovec, Humski, Krapina), Međimurju i okolici Varaždina (Ludbreg, Krč kraj Cerja Tužnoga, Brezje kraj Varaždina, Stari grad u Čakovcu, Goričan, Sv. Martin na Muri, Trnovčak, Ferencica), S. Jadranu (Punat) i Slavoniji (Zvonimirovo, Pitomača).

BIBL.: Važnost nalaza ranosrednjovjekovnog koplja u Varaždinu, SP, 1968; Arheološka istraživanja antičke nekropole kod sela Trnovčaka u Međimurju, Muzejski vjesnik (Varaždin), 1982, 5; Brončana statuetta Herkula iz okolice Goričana u Međimurju, VjAM, 1982, 15; Prilog istraživanju karolinškog oružja u Međimurju i varaždinskoj regiji, SHP, 1985, 14; Prilog istraživanju kronologije srednjovjekovnog groblja Lijeva bara u Vukovaru — Hommage a Vukovar, ibid., 1990, 20; Arheološka svjedočanstva o ranobizantskom vojnom graditeljstvu na sjevernojadranskim otocima, Prilozi, 1989, 5–6; Novi prilozi vrednovanja ostavštine srednjovjekovnog groblja Bijelo Brdo II., ibid., 1991, 8; Prilog istraživanju kronologije bjelobrdskog segmenta srednjovjekovnog groblja Ptuj-grad, Ptujski arheološki zbornik, 1993. B. Čk.

TOMIĆ, Julije, slikar (Beč, 19. IV. 1899 — Zagreb, 4. V. 1947). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1924 (J. Kljaković, T. Krizman). Bio je lik. pedagog u Slavonskome Brodu, Krku, Bjelovaru i Zagrebu. U

E. TOMAŠEVIĆ, *Pri piću*

početnoj fazi radi u duhu slikarstva Proljetnoga salona, poslije se okreće prema slobodnoj formi i postimpresionističkome načinu. Kraće vrijeme provodio umjerenu kubističku stilizaciju oblika (*Kupačice*, 1925; *Radnici*

S. TOMERLIN, *Ljubavni par*. Zagreb, zbirka dr. Božidara Grgića

